
Mietlica, st. 3, gm. Kruszwica, woj. kujawsko-pomorskie, AZP 50-41/8

Informator Archeologiczny : badania 34, 203-204

2000

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Mamień, st. 3, gm. Parzęczew,
woj. łódzkie, AZP 62-50

patrz: środkowa, młodsza i późna epoka brązu

Markowice, st. 26, gm. Kleszczewo,
woj. wielkopolskie

patrz: młodszy okres przedrzymski – okres wpływów rzymskich

MIETLICA, st. 3,
gm. Kruszwica,
woj. kujawsko-pomorskie,
AZP 50-41/8

- osada wczesnośredniowieczna
- osadnictwo późnośredniowieczne i nowożytnie

Badania prowadził Instytut Archeologii i Etnologii PAN, Oddział w Poznaniu, pod kierunkiem dr Bożeny Dzieduszyckiej i doc. Dr. hab. Wojciecha Dzieduszyckiego. Finansowanie przez Kujawsko-Pomorskiego WKZ.

Badania archeologiczne skoncentrowano w tej partii stanowiska nr 3, gdzie zarejestrowano w sondażach z 1999 r. fragment zagadkowego układu kamiennego, tj. na kulminacji zbocza opadającego w stronę Gopła, tuż za wałem grodziska. Założone wykopy miały na celu odsłonięcie całego obiektu oraz zbadania jego kontekstu chronologiczno-kulturowego.

Stwierdzono, że w tej partii stanowiska zalega kilka sekwencji stratygraficznych. Do najstarszych, datowanych na przełom VIII/IX w. należał obiekt związany z produkcją żelaza, odkryto tu bowiem liczne skupiska żużli, tzw. kowalskich tkwiących w warstwie kulturowej, w pobliżu dużej nieckowatej jamy zawierającej poziomu spalenizny. Jama ta była najprawdopodobniej częścią warsztatu kowalskiego, tutaj też wystąpiły półfabrykaty tej produkcji oraz komponenty produkcyjne (np. wapno).

Kolejny poziom stratygraficzny datowany na IX-IX/X w. wyznaczały cylindryczne, głębokie jamy zawierające liczny materiał zabytkowy, w tym także szkielety zwierzęce.

Najmłodszy wczesnośredniowieczny poziom osadniczy tworzyło kilka obiektów otaczających wspomniany powyżej układ kamienny. Były to jamy zawierające intencjonalnie złożone tam fragmenty szkieletów zwierzęcych i liczne inne źródła kultury materialnej. W jednej z jam natrafiono na topór żelazny zawinięty być może w pojemnik organiczny. Wszystkie te obiekty były zlokalizowane w bezpośredniej bliskości układu centralnego składającego się z dużej półziemiankowej budowli wzniesionej w konstrukcji słupowej. W części zachodniej tej budowli znajdował się stos kamienny na powierzchni około 2 m², skonstruowany z drobnych ściśle układanych na sobie i intencjonalnie połupanych kamieni polnych, ułożonych w kilku warstwach. Wśród nich odsłonięto pięć skupisk szczątków kostnych zwierząt, w tym okazy młodych osobników (np. prosięta) oraz całe naczynia i pojemniki ze zbożem (proso). W wypełnisku obiektu odkryto warstwy zawierające całkowicie przepalone, spopieliałe szczątki roślinne. Na nie nawarstwiły się dalsze układy stratygraficzne złożone z utworów przesyconych spalenizną i drobnymi kamieniami polnymi. W pobliżu obiektu wystąpiło też kilka wolno stojących palenisk układanych z drobnych kamieni polnych.

Ceramika występująca w układzie ww. budowli jest datowana na 2. p. X w. Wśród tego zespołu naczyń na uwagę zasługują pucharki gliniane na nóżce. Odkryto także liczne zabytki wydzielone, m.in. przeszliki, wyroby z kości (tarła, szydła).

Ostatnią fazę związaną z osadnictwem wczesnośredniowiecznym stanowi destrukcja układu kamiennego w postaci bezkształtnego rumowiska kamieni polnych zalegających w warstwie nad wyżej wspomnianą budowlą. Jak się wydaje, destrukcja ta nastąpiła w 1. poł. XI w.

Kolejną fazą stratygraficzną odkrytą w tej partii stanowiska jest pozostałość po kilku obiektach datowanych na okres późnośredniowieczny, które przypuszczalnie można łączyć z najstarszym dworem w Mietlicy.

Najmłodszą fazę osadnictwa reprezentują znaleziska datowane na XVI-XVII w. Wówczas nastąpiły niwelacja i wyrównanie gruntu w tej części stanowiska.

Badania prowadzone w 2000 r. dowiodły, że odkryty wczesnośredniowieczny kompleks osadniczy należy do unikatowych pozostałości, które można łączyć z plemiennym ośrodkiem kultowym egzystującym w tym kształcie w X w. Znaleźiska te potwierdzają wyjątkową rolę kompleksu mietlickiego w ramach ówczesnej organizacji plemiennej Goplan.

Dokumentacja i zabytki znajdują się w Instytucie Archeologii i Etnologii PAN, Oddział Poznań.

Badania będą kontynuowane.

Młodziejowice, st. 21,
gm. Strzałkowo,
woj. wielkopolskie

patrz: środkowa, młodsza i późna epoka brązu

NASZACOWICE, st. 1,
gm. Podegrodzie,
woj. małopolskie

- ślady osadnictwa z okresu dolnego paleolitu
- ślady osadnictwa w epoki brązu
- grodzisko wczesnośredniowieczne (VIII-XI w.)

Ekipa Instytutu Archeologii Uniwersytetu Jagiellońskiego od 17 lipca do 14 sierpnia 2000 r. przeprowadziła badania wykopaliskowe na terenie grodziska w Naszacowicach pod kierownictwem dr. Jacka Poleskiego. Badania te były finansowane z funduszy Komitetu Badań Naukowych, przyznanych na realizację projektu badawczego *Wczesnośredniowieczny gród plemienny i państwowy w Naszacowicach*. Był to 13. sezon badań.

Badania miały na celu rozpoznanie stratygrafii zachodniego podgrodzia grodziska.

Eksploracją objęto północny odcinek wału podgrodzia, domniemaną fosę, położoną na zewnątrz wału, jak też fragment majdanu podgrodzia.

Przekop przez północny odcinek wału podgrodzia zachodniego założono w odległości 75 m na południowy zachód od punktu, w którym od tej linii obwałowań odchodzi wał zachodni podgrodzia północnego grodziska w Naszacowicach. Po wewnętrznej stronie wału otworzono 4 odcinki 5 x 5 m (82/00-85/00) tworzące wykop 20 x 5 m. Na zewnętrznym stoku badanego odcinka wału i u jego podstawy (w miejscu przebiegu domniemanej fosy) założono 3 odcinki 5 x 2,50 m (96/00-88/00) tworzące wykop o wymiarach 15 x 2,50 m. Wykop po wewnętrznej i zewnętrznej stronie wału oddzielał świadek profilowy o szerokości 1 m (był to pierwszy pas metrowy od południowego wschodu na odcinku 86/00). Pozostawiono go w tym miejscu ze względu na konieczność zapewnienia odpowiedniej statyki ścian wykopów. W sumie przekop przez wał liczył 35 m długości, był usytuowany prostopadle do jego osi (prawie dokładnie na linii północny zachód-południowy wschód). Na wykopie 82/00 po zdjęciu warstwy gleby ornej, grubości do 20 cm pokazał się strop calca (połodowcowy gruz obtoczony, przemieszany z gliną), na odcinkach 83/00-86/00 warstwy kulturowe osiągały stopniowo coraz większą głębokość, aż do 2,50 m przy północno-zachodniej ścianie odc. 85/00. Na odc. 88/00, położonym na zewnątrz fosy, po zdjęciu warstwy gleby ornej grubości do 15 cm pojawił się strop calca.

W celu rozpoznania sytuacji stratygraficznej na majdanie podgrodzia zachodniego założono przekop 30 x 2,50 m (odc. 89/00-94/00), złożony z 6 odcinków o wymiarach 5 x 2,50 m. Odcinki te przylegały pod kątem prostym do południowo-zachodniej ściany odcinka 82/00, były zorientowane prawie dokładnie na linii północny wschód-południowy zachód. Na odcinku 89/00 strop calca wystąpił bezpośrednio pod warstwą gleby ornej, na kolejnych odcinkach strop calca zalegał coraz niżej, by na odcinku 94/00 osiągnąć głębokość ponad 2 m od obecnej powierzchni gruntu (w miejscu tzw. fosy poprzecznej). W sumie podczas prowadzonych w tym sezonie badań wyeksplorowano nawarstwienia na łącznej powierzchni 207,50 m². Kubatura wyeksplorowanych nawarstwień wynosiła około 185 m³.